

ŁUKASZ ŻARNOWIEC

<https://doi.org/10.33995/wu2024.1.6>

date of receipt: 22.02.2024

date of acceptance: 23.04.2024

The Assessment of the nature of national law provisions which set the rules for the compensation for harm caused by the death of the closest person in the light of Art. 16 of the Rome II Regulation – comments in the context of a preliminary question submitted to the Court of Justice of the EU following the decision of the Bulgarian Supreme Court of Cassation of February 7, 2023 (case number C-86/23, HUK-COBURG-Allgemeine Versicherung AG)

Despite the fifteen-year period of validity of the “Rome II” Regulation, its application by the courts of the Member States is still, in some respects, a source of serious controversy. It manifests itself with particular intensity in Art. 16, devoted to overriding mandatory rules. This should be attributed to two factors. The first one is the resignation from including therein a legal definition of this category of norms, in contrast to Art. 9 section 1 of the “Rome I” regulation. The other is the phenomenon of a kind of “inflation” of the concept of overriding mandatory provisions, observed in the PIL. It manifests itself in the attempts to attribute such qualification to binding rules of national law, the nature of which do not indicate

a conflict of laws element inherent in them, implying the need to apply them in addition to or instead of the applicable law. The case C-86/23 pending before the CJEU, as a result of a request for a preliminary ruling submitted in the decision of the Bulgarian Supreme Court of Cassation of February 7, 2023, gives an excellent opportunity to bring up once again the issue of the proper way of understanding the concept of overriding mandatory rules in the context of Art. 16 of the Rome II Regulation, using as an example the norms applicable in Bulgarian substantive law, which regulate the principles of granting compensation for harm caused by the death of a close relative. Looking at the matter in question from the perspective of the fifteenth anniversary of the regulation’s validity, the author recommends particular caution in applying Art. 16 and, at the same time, makes an attempt to formulate a proposal of an answer to the question referred to in a preliminary ruling.

Keywords: private international law, “Rome II” Regulation, overriding mandatory rules, compensation, non-contractual obligation, applicable law.

Ocena charakteru przepisów prawa krajowego wyznaczających reguły zadośćuczynienia za krzywdę spowodowaną śmiercią osoby najbliższej w świetle art. 16 rozporządzenia Rzym II – uwagi na tle pytania prejudycjalnego przedstawionego Trybunałowi Sprawiedliwości UE postanowieniem Bułgarskiego Najwyższego Sądu Kasacyjnego z 07.02.2023 r. (sprawa C-86/23, HUK-COBURG-Allgemeine Versicherung AG)

Pomimo piętnastoletniego okresu obowiązywania rozporządzenia „Rzym II”, jego stosowanie przez sądy państw członkowskich jest nadal pod pewnymi względami źródłem poważnych kontrowersji. Ze szczególną intensywnością objawia się to na tle art. 16, poświęconego przepisom wymuszającym swoje zastosowanie. Należy to przypisać dwóm czynnikom. Pierwszym z nich jest rezygnacja z umieszczenia w treści art. 16 rozporządzenia „Rzym II” definicji legalnej tej kategorii norm, w przeciwieństwie do art. 9 ust. 1 rozporządzenia „Rzym I”. Drugi stanowi natomiast obserwowane w prawie prywatnym międzynarodowym zjawisko swego rodzaju „inflacji” koncepcji przepisów wymuszających swoje zastosowanie. Przejawia się ono w próbach przypisywania takiej kwalifikacji bezwzględnie wiążącym normom prawa krajowego, których charakter nie wskazuje na tkwiący w nich pierwiastek kolizyjny, implikujący konieczność ich stosowania obok lub zamiast prawa w normalnym toku rzeczy właściwego. Sprawa C-86/23 tocząca się przed TSUE, w następstwie pytania prejudycjalnego zawartego w postanowieniu Bułgarskiego Najwyższego Sądu Kasacyjnego z dnia 7 lutego 2023 r., daje doskonałą okazję do ponownego podjęcia kwestii prawidłowego rozumienia pojęcia przepisów wymuszających swoje zastosowanie w kontekście art. 16 rozporządzenia Rzym II, na przykładzie norm obowiązujących w bułgarskim prawie materialnym, które regulują zasady zadośćuczynienia za krzywdę wyrządzoną śmiercią bliskiej osoby. Patrząc na omawianą kwestię z perspektywy piętnastej rocznicy obowiązywania rozporządzenia, autor zaleca szczególną ostrożność w stosowaniu art. 16, a jednocześnie podejmuje próbę sformułowania propozycji odpowiedzi na zadane pytanie prejudycjalne.

Słowa kluczowe: prawo prywatne międzynarodowe, rozporządzenie „Rzym II”, przepisy wymuszające swoje zastosowanie, zadośćuczynienie, zobowiązanie pozaumowne, prawo właściwe.

DR HAB. ŁUKASZ ŻARNOWIEC, PROF. UKSW – Department of Civil Law and Private International Law, Institute of Legal Sciences, Faculty of Law and Administration, Cardinal Stefan Wyszyński University (UKSW) in Warsaw
e-mail: l.zarnowiec@uksw.edu.pl
ORCID to 0000-0001-7873-677X